

Protocollum comissionis mixtae
habita et continuata
Carlostadii 11., 16. et 23. februarii 1765.

Regulacija šumskog reda i vlâka, namještenje Waldbereitera i Forstknechta u ces. kralj. šumama karlovačkog Generalata, zatim ustanovljenje takse za drvo, što se doveze u Comercial-Magazine i najzad interimalno umirenje senjskih teritorialnih sporova.

Na predloge stavljene joj dne 4. VI., 12. X. i 16. XI. prošle godine po dvorskom ratnom vijeću i po trgovačkom vijeću udostojala je Nj. c. kr. ap. Veličanstvo odrediti, da u buduće ima upravu šuma karlovačkog Generalata voditi General-Comanda u Karlovcu, te namiještati šumare (Waldbereitere) i lugare (Forstknechte) zatim, da će nadzor nad tima šumama voditi Waldmeister Franzoni čega radi je potonji i dodijeljen karlovačkoj General-Comandi; nadalje je priobćeno, da je po ovom Waldmeisteru sastavljen nacrt šumskog reda, koji sadržava sve važne za šumu potrebne propise, te konačno određeno je, da se imadu sporazumno utanačiti cijene, uz koje će se kupovati drvo u comercialna drvena skladišta u Senju i Bagu te ustanoviti cijena drva na panju, koja pripada Filial-militar-Cassi, kao i cijena za obaranje, izradbu i izvoz drva i napokon, da se imadu sporazumno izgladiti senjske teritorijalne prepirke izmedju c. kr. glavne trgovačke intendature u Trstu i karlovačke General-Comande.

Nakon što su k ovom zajedničkom vijećanju prizvani i senjski kapetan-upravitelj pl. Gussich, ingenieur-major pl. Pirker i Waldmeister Franzoni, koja su potonja dvojica doprinjela nacрте i opise spomenutih šuma, zaključeno je o gornjim predmetima slijedeće:

Prvo: Glede razmještenja šumara i lugara na temelju raspoložbe Waldmeistera Franzonija, da se od trojice uzetih šumara postavi jedan za šume cijele ličke pukovnije i to u središtu njihovu u Oštarijama na karlobažkoj cesti, drugi da se postavi nad otočkim šumama i nad drežničkom šumom ogul. pukovnije sa sjedištem u Krasnu nad sv. Jurjem blizu Kutereva i Crnog Kala, te napokon nad ostalima šumama Generalata u ogulinskoj i slunjskoj pukovniji i to u šumi Petrovagora. Prvome šumaru moglo bi se obzirom na njegov lički kotar dodijeliti 2 strana i 6 domaćih lugara, otočkome šumaru obzirom na njegov veći kotar 4 strana i 8 domaćih, te mu osim toga dodijeliti za predaleko od sjedišta mu u Krasnom odaljene drežničke šume najboljeg šumara — lovca kao pristava, te ovome osim njegove plaće dati još neki primjereni doplatak.

Konačno bi trebalo trećem šumaru u Petrovoj gori dodijeliti 1 stranog i 4 domaća lugara.

Pošto je već svakom šumaru doznačena plaća od godišnjih 450 for. a za svakog lugara mjesečno 10 for. trebalo bi još po predlogu Franzonija svakome od njih dati i stan u šumi, koja njihovu nadzoru podpada ili blizu nje, ili pako doznačiti im primjerenu stanarinu.

Waldmeister Franzoni je za spomenute šumare sastavio prilježići nacrt instrukcije (naputak) po kojoj će oni biti dužni podučavati dalje svoje podčinjene lugare i

Drugo: Sastavio je pod % prilježići nacrt šumskog reda (vidi dalje sadržaj tog naputka i šumskog reda), koji nacrti se po ovom povjerenstvu predlažu višima oblastima na milostivo odobrenje. Pošto je nadalje

Treće: rečeni Waldmeister upozorio, da se tako dugo, dok se ne budu nove vlake do mora načinile i stare vlake djelomice popravile, nebude moglo računati na izdašniji izvoz gradjevnog drva i brodogradje, jer se ni jedan trupac neće moći izvesti bez znatnijeg oštećenja, to je on predočio povjerenstvu, koje bi vlake trebalo izgraditi i to u ličkoj pukovnji:

1. Jedan novi put na venetianskoj medji iz Velikog i Malog Samarskog, tada Velike i Male Stolske dulibe sve do Porto Kovačica u duljini od 3½ sata.
2. Cestu iz Gospića u Bag, koju je dužan uzdržavati Bancal, a koja cesta na 18 mjesta ima tako oštre zavoje, da se na njima nemože proći s duljim drvom od 5 hvati duljine.
3. Stari slabi put u Porto Cesarica.

Zatim u otočkoj pukovnji:

1. Sadanja vlaka na Stinicu.
2. Vlaka na Porto Lukovo.
3. Stari put prema Sv. Jurju.
4. Novi put iz Konjske drage nad Donjim Kosinjem, gdje ima najljepših stabala prema Krasnu i od tuda ravno na Sv. Juraj.
5. Već predložena cesta u Senj.
6. Iz ogulinskog districta Drežnica preko Krmpota takodjer na Senj radi vesala i dužica, te konačno:
7. Stari put u Porto Povile.

Naprotiv pako imadu se osim tih puteva i cesta, koje treba što popraviti što na novo načiniti, svi ostali postrani putevi, koji vode k moru zatvoriti i svakako ih suhozidom pregraditi, da može lugar, nadje li zid razvaljen, kriomčarenje lahko opaziti i za kriomčarima tragati.

Povjerenstvo, oslanjajući se na mnijenje Waldmeistera Franzonia, koji je sam sve izvidio, jest kao i sam Franzoni nemjerodavnoga mnijenja, da bi za vlake bila dovoljna širina od 1½ hvati, samo neka se dovoljno razšire zavoji već prema tome, koliko se parova tegleće marve pred teret upreže i koliko prema tome na okretu za nju treba mjesta.

Troškovi za pravljenje tih puteva nebi se po mnijenju povjerenstva dali drugačije odmjeriti osim izvidom na licu mjesta, obzirom na stanje njihovo, pri čemu bi trebalo proučiti i pitanje, u koliko bi se htjeli sami graničari natjecati za poduzimanje popravka puteva i koliko bi im pri tom trebalo priskočiti u pomoć barutom i izvježbanima klesarima te alatom, a trebalo bi proučiti i pitanje: odkuda da se u tom slučaju uzme novac za to i da li neće ti troškovi prekoračiti dobit, koja bi se od tog svega posla mogla imati.

Pošto je na to: četvrto: Major pl. Pirker izjavio, da bi po njegovu mnijenju samo spomenuti put iz Konjske drage do Sv. Jurja koji je dugačak 3 milje stajao 12.000 forinti izjavljuje Waldmeister Franzoni, da bi se u prvim godinama imalo od toga malo koristi, jer vlada kuga u Levantu i Dalmaciji, radi koje su izdane sanitetske odredbe, koje ili nedozvoljavaju ili barem otežčavaju trgovinu sa rečenim zemljama, tako, da bi se jedino nešto više dobitka imalo od prodaje brodogradje i od dužica. On to sudi po tome, što je i u bakarskom šumskom uredu za vrijeme ovog zatvorenja granice puno manje drveta prodano. No kad prodje pogibelj od kuge i kad se jednom počmu šume bolje njegovati, biti će po njegovu mnijenju korist od tih šuma vrlo znatna.

Već sada bi se moglo veliku količinu bukava, koje samo zauzimlju mjesto za gradju i brodogradju uporabljivom drveću, izvesti kao ogrjevno drvo, a ima po njegovu kazivanju već i sada oko 10.000 što prezrelih, a što maćavih hrastova, koje bi trebalo iskoristiti, jer će se inače osušiti i propasti.

Tada se je prešlo na peto: na vijećanje o cijeni uz koju bi se imali razni sortimenti raznih vrsti drveća kupovati u komercijalna skladišta uračunav u istu i trošak sječe i izvoza.

Pošto smo kao i Baron pl. Gussich i Waldmeister Franzoni o tome složni, da se cijena, što bi se imala graničarima plaćati iz skladištne kase za dovoz, neda točno ustanoviti, jer ona ovisi o udaljenosti dotičnog šumskog predjela od mora, o poteškoći izvoza samoga preko brda i uvala i jer će se i onako putevi i vlake popraviti uslijed česa će se i cijene izvoza promijeniti, to držimo da će biti najbolje, ako se glede tih izvoznih cijena pogodi skladištar sa vozačima. Jedino u slučaju ne budu li se mogli pogoditi, neka se po Militararu i šumskom uredu stvar ispita i izvozni trošak pravedno odmjeri.

Trošak za izvoz ima se razlučiti od zaslužbe za obaranje i izradbu stabala, jer će si obaranjem i izradbom drva kruh služiti oni siromašni graničari, koji nemaju voznoga blaga.

Dok se ta stvar neuredi u svakoj pukovnji sama po sebi držimo, da će biti dovoljno, da se za obaranje plati za svako stablo po jednoj nogi oboda (Circumferenz) 24 novč. jer će se i tako predložiti, da se tima ljudima za obaranje drva nabave pile iz Donje Austrije i da ih se u tom poslu dade podučavati po izvježbanim radnicima iz bakarskog kraja.

Konačno se razpravlja o pet osnova sastavljenih po Waldmeisteru Franzoniju, koje rade o tome, koliko da od svakoga stabla i od koje vrsti drveća pripadne ovdašnjoj Filial-Militar-Casi, t. j., koliko da se računa za isto cijena na panju (Taxa des Waldrecht oder Stammgeldes).

Premda se u bakarskim šumama plaća veća taksa od ove po Franzoniju predložene, koji veli, da je u većoj taksi za drvo iz bakarskih šuma uračunata i carina (Daz), to se ipak od strane Militara i od strane prisutnog Feldgriegs-Comesara pl. Eichingera nije pronašlo za shodno predloženu taksu povisivati već ni radi toga, jer je Franzoni obrazložio, da je iz ovdašnjih šuma izvoz drva daleko teži, a po tom i skuplji, pa da bi usljed toga i prodajna cijena drveta u magazinima morala biti nerazmjerno visoka, što bi otežčalo prodaju njegovu, a nije pronašlo za shodno taksu povisiti ni radi toga, što bi se time snizio dobitak Comercial-magazina (drvnih skladišta), koji i onako ide kao i sam utržak za drvo na panju u istu erarsku kasu.

Da se pako što sjegurije prepriječi graničarima kriomčarenje sa hrastovim drvom, kojega je izvažanje zabranjeno, a s kojim bi oni kriomčarili, kada bi im se dozvolilo privatno trgovati i sa gradjom ostalih vrsti drveća, zaključeno je, da se iz šuma karlovačkog Generalata osim ogrjevnog drva, o kojem će dolje niže još biti govora, sve ostalo gradjevno drvo i drvo za brodogradju ne samo od hrastovine nego i od ostalih vrsti drveća nesmije nikuda druguda izručivati, osim jedino u Comercialna spremišta, i od onuda dalje prodavati. Zaključeno je dakle, da se sa takovim drvom nesmije tjerati privatna trgovina, a osim toga, da se prepriječi to kriomčarenje zaključeno je, da se graničarima nedozvoli na mletačke otoke izvažati ni prodavati ni ogrjevno drvo.

Naprotiv pako biti će rečenim graničarom slobodno, bez da će se time ogriješiti o šumski red, gorivo drvo dovažati u Senj i Bag i tamo ga po miloj volji prodavati privatnicima, bez da za njega trebaju platiti kakovu pristojbu u militarsku kasu. Da nebi graničari glede cijene ogrjeva bili izrabljivani, nego da za njega dobiju primjerenu cijenu i onda, ako ga nebi mogli prodati onako, kako su mislili, zaključeno je, neka se previšnjom

zapovjedi odredi, da će se i takov ogrjev uz stanovitu pristojbu, koja će se u gotovu isplaćivati, prekupiti za comercijalna skladišta.

Zatim je predložio češće spomenuti Waldmeister Franzoni, da bi trebalo graničarom propisati, da u buduće neprave nikakove druge cjepanice osim od 3 noge duljine i da prodavaju ogrjev po hvatovima.

Pošto se je do sada običajna t. zv. Caro-mjera tvrdog ogrjevnog drva, koja je jedva sadržavala $\frac{1}{3}$ bečkog hvata i sastojala se od cjepanica $1\frac{1}{2}$ noge dugačkih, prodavala u Bagu i Senju po 17—21 nč., to bi se u buduće mogao jedan Caro složen od još jedanput tako dugih cjepanica računati po 34 nč., a po tom 1 bečki hvat po 1 for. 42 novč., a mehko drvo za polovicu toga t. j. po 51 novč., i uz tu cijenu od graničara prekupljivati za skladišta a poslije, dakako nješto skuplje, prodavati trgovcima.

Tom prigodom je šesto: u svrhu, da se već jedanput utišaju razmirice izmedju karlovačkog Generalata grada Senja glede teritorija potonjega, na temelju Nj. c. i kr. Ap. Velič. stavljenoga a uvodno spomenutoga predloga od 12. oktobra prošle godine i o tom priobćenog previšnjeg mišljenja, za privremeno utanačeno izmedju karlovačkog General-Ober-Comande i Barona pl. Gussicha, da grad Senj može izvršivati pravo jurisdikcije pol sata u okrugu od grada, kako to i priležeca mapa pokazuje, i da smije tako daleko uživati i teritorij, no da se tim privremenim utanačenjem neosporava pravo ni Generalata ni grada Senja na njihove prijašnje zahtjeve, nego da će ono vrijediti samo dotle, dok Njegovo Veličanstvo neodredi povjerenstvo, koje će na licu mjesta te zahtjeve ispitati.

Stoga će se odrediti, da major pl. Winkelmann ima sa nekoliko izaslanika grada Senja ovu privremenu liniju o obsegu jurisdikcije grada Senja na više mjesta znakovima providiti u svrhu, da dotični Militar-Comandanti budu mogli svoje greničarske straže na tu liniju povući, i neprekoračivati ju. Osim toga biti će naročito naloženo, da se te straže imadu najbolje paziti sa gradjanima grada Senja.

Podjedno se sedmo; zajamčuje gosp. Baronu pl. Gussichu, da stanovnici grada Senja usljed previšnje rezolucije intimirane 20. rujna 1764. od svojih na moru postavljenih tunera neće trebati eraru plaćati više od desetine u ovdašnju militar kasu.

To je po Gussichu primito sa zadovoljstvom do znanja kao i sve ostalo, što je sporazumno utanačeno, dok nebude po previšnjem mjestu odobreno.

Frankfurt
L. Carl
Major
Major
Major

Bredbeck
1751

Major
Major

Major
Major

Major
Major

Major
Major

Major
Major

Major
Major

Major
Major